

<https://doi.org/10.15407/socium2023.02.220>
УДК 303.62

Creative Commons Attribution 4.0 International

Демчук В.С., координатор проекту U-Report, ГО “YouthUp”, вул. Шота Руставелі, 29/6, Київ, 01033, Україна, email: valiademchuk18@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1022-0843>

ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: II КВАРТАЛІ 2023 Р. (НАСИЛЬСТВО В МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ, ОСВІТА ТА МІГРАЦІЙНІ НАСТРОЇ, ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ)

Показано результати опитувань інноваційного молодіжного проекту U-Report за квітень – червень 2023 р.: насильство в міжособистісних стосунках, освіта та міграційні настрої, професійна орієнтація.

Ключові слова: U-Report, думка молоді, насильство, міжособистісні стосунки, освіта, міграційні процеси, кар’єра, профорієнтація.

Demchuk V.S., U-Report project coordinator, NGO “YouthUp”, 29/6, Shota Rustaveli Str., Kyiv, 01033, Ukraine, email: valiademchuk18@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1022-0843>

DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: 2ND QUARTER OF 2023 (INTIMATE PARTNER VIOLENCE, EDUCATION AND MIGRATION SENTIMENTS, CAREER GUIDANCE)

The paper demonstrates the results of surveys of the innovative youth project U-Report for April – June 2023: intimate partner violence, education and migration sentiments, career guidance.

Keywords: U-Report, youth opinion, violence, intimate partner violence, education, migration sentiments, career, career guidance.

Громадська організація “YouthUp” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізує глобальний молодіжний проект U-Report (“Ю-Репорт”) [1].

Проект U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через Facebook Messenger, Telegram, Viber. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об’єднань і міжнародних організацій.

Сьогодні U-Report реалізується у 96 країнах світу та налічує понад 30 млн учасників.

В Україні кількість U-репортерів становить більше ніж 101 000 осіб і постійно зростає. За 7 років існування проекту команда U-Report запустила близько 200 опиту-

© Демчук В.С., 2023

вань на актуальні теми для молоді та провела понад 400 презентацій і тренінгів по всій Україні.

U-Report – простий спосіб молоді донести свою думку до осіб, які приймають рішення. У попередніх публікаціях можна ознайомитися з думкою молоді щодо їхньої безпеки та фінансової допомоги під час війни [2; 3], повернення українців з-за кордону [4] та медіаграмотності [5], а також щодо ментального здоров'я та мінної безпеки [6]. У цій публікації знайомимо читачів з новими результатами опитувань U-репортерів.

Опитування “Насильство в міжособистісних стосунках”. Це опитування проводилося з 3 по 11 квітня 2023 р. разом з Ла Страда-Україна. У ньому взяли участь 4620 респондентів, віком 14–34 роки. Мета цього опитування – визначити рівень обізнаності молоді щодо причин, проявів, наслідків насильства в міжособистісних стосунках та поінформованість стосовно куди та до кого звертатись по допомогу в ситуації насильства.

На основі результатів опитування U-Report вивчено форми насильства, з якими стикаються підлітки, та сформовано інформаційну кампанію. Результати опитування використовують в адвокації щодо покращення викладання статевого виховання у програмі предмета “Основи здоров'я” у школі. Дані будуть використані у моніторингу ситуації щодо створення Національної консультативної дитячої ради.

Результати цього опитування будуть використанні для посилення компонента просвітницької роботи, який буде спрямований на запобігання та протидію насильству у міжособистісних стосунках, зокрема серед молоді.

Згідно з опитуванням, 80,1% респондентів вважають, що проблема насильства в міжособистісних стосунках актуальна нині, 15,4% опитаних відповіли “не знаю” і 4,5% не думають, що це питання є актуальним (рис. 1). Цікаво зауважити, що згідно з гендерним розподілом, 84,2% жінок вважають цю проблему нагальною, коли насильство як таке визначають лише 65,8% чоловіків.

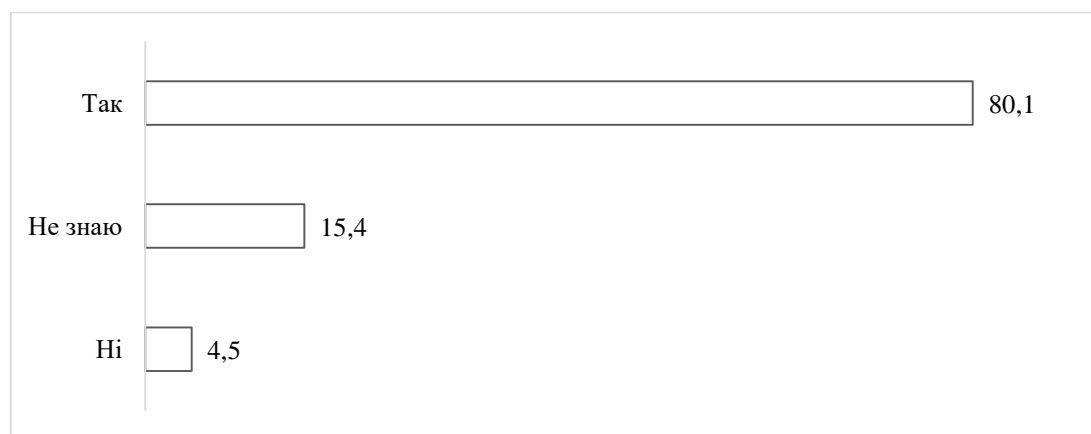

Рис. 1. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “На Вашу думку, чи є актуальною проблема насильства в міжособистісних стосунках серед молоді?”, N = 4620, %

Проте лише 24,1% (N = 4476) помітили збільшення випадків насильства у стосунках серед своїх однолітків/друзів, на відміну від 75,9%, що цього не зауважили. Згідно з розподілом за макрорегіонами, ці дані розподілено рівномірно по всій території нашої країни.

Психологічне насильство вважають найпоширенішою формою насильства 81,8% U-репортерів, 11,6% схиляються до думки, що фізичне насильство є найпоширенішим. Відповідно, 3,8% опитаних думають, що сексуальне, а 2,1% – економічне (N = 4416). Згідно з віковим розподілом, у отриманих відповідях не було істотної різниці.

Серед місць, де можна зіткнутися з насильством у міжособистісних стосунках, респонденти зазначили: вдома (57,3%), школа/ЗВО (55,8%), на вулиці (30,2%). Інші такі місця показано на рисунку 2.

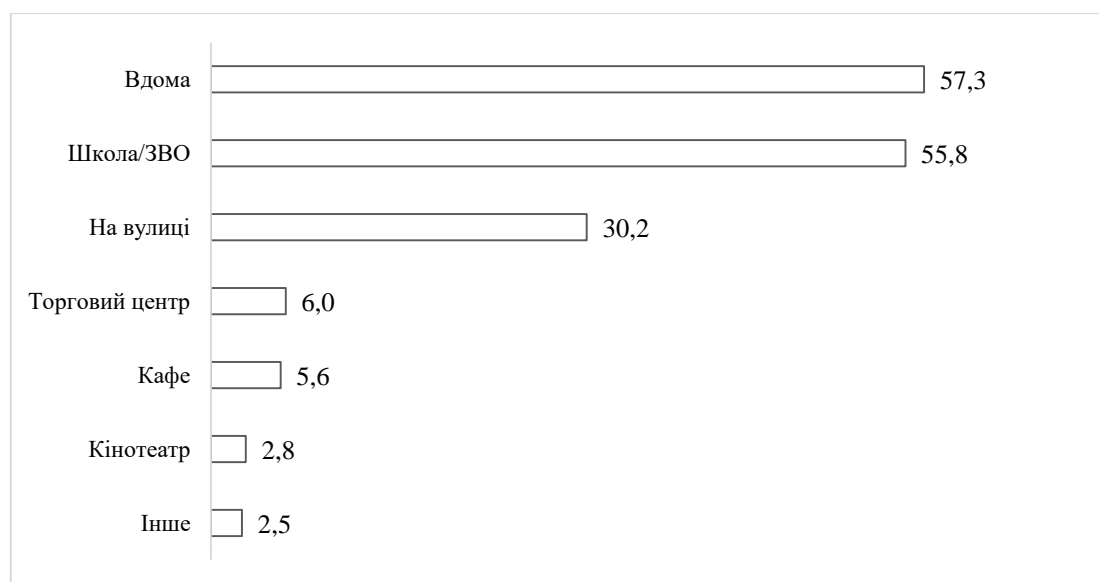

Рис. 2. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: «На Вашу думку, які місця є найпоширенішими, де можна зіткнутися з насильством у міжособистісних стосунках?», N = 4326, %

Серед головних причин, що можуть спричинити насильство в міжособистісних стосунках, респонденти (N = 4048) зауважували: збільшений рівень стресу та агресії – 53,4%; стереотипне мислення – 50,9%; вживання наркотичних засобів/алкоголю – 49,3%; домашнє насильство зі сторони батьків/опікунів – 48,1%; потреба показати свою владу – 41,5%; гендерні норми та переконання (патріархальні цінності) – 40,7%; психічне здоров'я – 37%.

Варто зауважити, що U-репортери також зазначають, що можливими причинами насильства можуть бути різні цінності та переконання (релігія, громадянство, родина, політика тощо) (33,2%); складні життєві обставини (29,9%); вплив оточення (друзів,

колег, родини) (28,2%); залежність від ігор (16,9%); примусова міграція/переселення (13,0%), а також тривога стосовно призову на військову службу (8%).

Майже 55% людей віком 14–24 роки вважають можливими причинами насильства стереотипне мислення та понад 45% гендерні норми, тоді як 45,2% та 34,6%, відповідно, опитаних віком 25–34 роки вважають такі варіанти можливими серед запропонованих причин.

Респонденти зазначають, що серед найімовірніших фізичних та/чи психологічних наслідків насильства у міжособистісних стосунках є тривога, страх, почуття вразливості (62,1%), погіршення психологічного здоров'я (55,7%), депресія (49,3%), емоційна незахищеність (44,7%) та самошкодування/суїцидальні думки (43,2%). Про всі можливі наслідки детальніше зображено на рисунку 3.

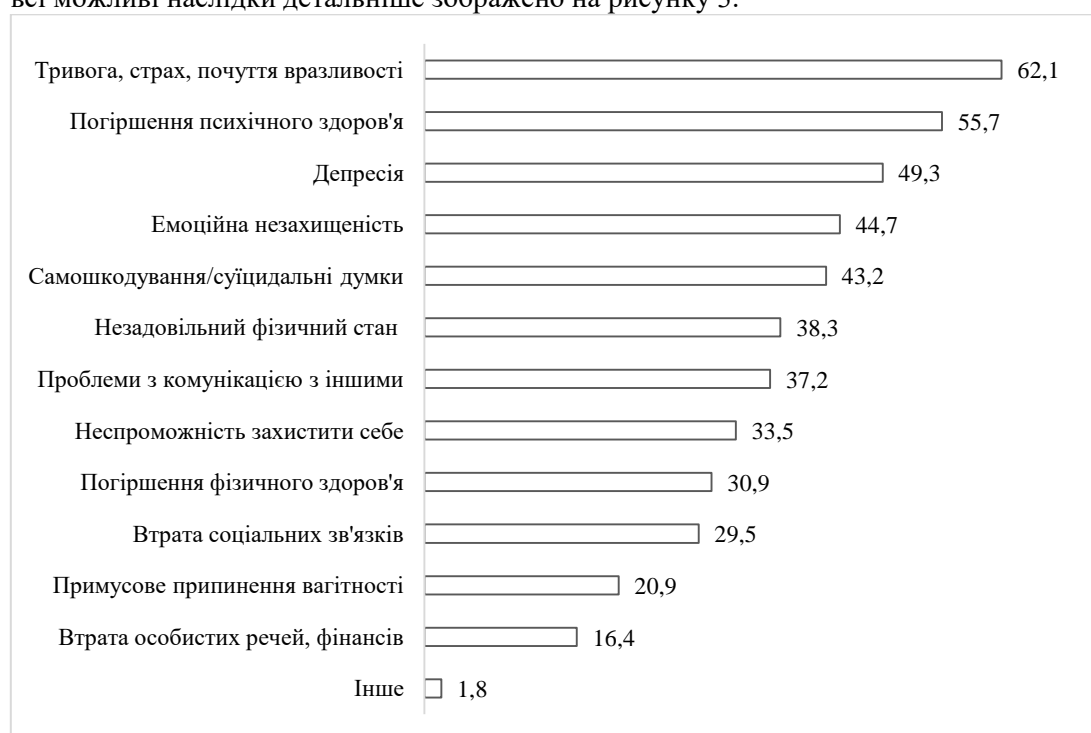

Рис. 3. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “На Вашу думку, які є найімовірніші фізичні/психологічні наслідки насильства в міжособистісних стосунках?”, N= 3852, %

На останнє запитання опитування: “Чи знаєте Ви, куди необхідно звертатися в ситуації, якщо Ви стали жертвою або свідком насильства в міжособистісних стосунках?”, 61,7% опитаних відповіли “ні”. У відповідях не виявлено істотної різниці щодо гендерного розподілу або за макрорегіонами.

Отже, з огляду на актуальність проблеми насильства у міжособистісних стосунках, як раніше зазначили понад 80% U-репортерів, лише 38,3% (N = 3819) знають,

куди варто звертатись у ситуації, якщо вони постраждали або стали свідками насильства.

Знають, як варто діяти в ситуації, що пов'язана з насильством у міжособистісних стосунках, 50,1% опитаних віком 14–18 років, лише 34,5% опитаних віком 19–34 обізнані, куди варто звернутися.

Вважають психологічне насильство найпоширенішою формою насильства 81,8% U-репортерів, фізичне насильство є найпоширенішим – 11,6%.

Серед 5 головних причин, що можуть спричинити насильство в міжособистісних стосунках, респонденти (N = 4048) зазначили: збільшений рівень стресу та агресії – 53,4%; стереотипне мислення – 50,9%; вживання наркотичних засобів/алкоголю – 49,3%; домашнє насильство зі сторони батьків/опікунів – 48,1%, потреба показати свою владу – 41,5%.

U-репортери вважають, що насильство має серйозні психологічні та/або фізичні наслідки, наприклад, тривогу, страх, почуття вразливості (62,8%), погіршення психологічного здоров'я (55,7%) та депресію (49,3%).

Опитування “Освіта та міграційні настрої”. Опитування проводилося з 25 квітня по 9 травня 2023 р. спільно з VoxUkraine. Головна мета його проведення – зібрати інформацію про стан і майбутні плани респондентів щодо їх освіти. Опитування дозволило дізнатися про фактори, які враховують школярі при виборі закладу освіти, зібрані дані були використані для аналізу тенденцій в освіті та допоможуть закладам освіти зрозуміти потреби та уподобання потенційних студентів.

За результатами опитування будуть підготовлені рекомендації з молодіжної та освітньої політики, які будуть опубліковані у “Вокс Україна”, проведено онлайн-подію для представників профільних міністерств (Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України), а також представників приватних і державних закладів вищої освіти (Києво-Могилянської академії, Київської школи економіки та ін.), які були ознайомлені з результатами опитування та рекомендаціями.

У цьому опитуванні взяли участь 6183 респонденти, з яких працюють – 53,3%, є студентами – 16,3%, є студентами та працюють – 10,8%, є учнями – 12,2%, інше – 9,4%. Надалі планують вступати до ЗВО – 57,8%, коледжу – 26,5%, не планують продовжувати навчання – 9,2% (N = 709).

Серед U-репортерів (N = 570), що планують надалі вступати у заклад вищої освіти, 23% ще не визначилися зі спеціальністю для вступу, 13,2% вступатимуть на гуманітарний напрям, 11,1% обрали навчання у сфері комп'ютерних наук, ІТ, а 10% опитаних мають у планах навчання на мистецьких спеціалізаціях. Водночас навчатися на курсі природничих наук (за спеціальностями: фізика, хімія, біологія, географія) планують 6%, вивчатимуть інженерну спеціальність (електроніку, механіку) 3,2% опитаних, а суспільні науки (економіку, соціологію, політологію) – 8,2% (рис. 4).

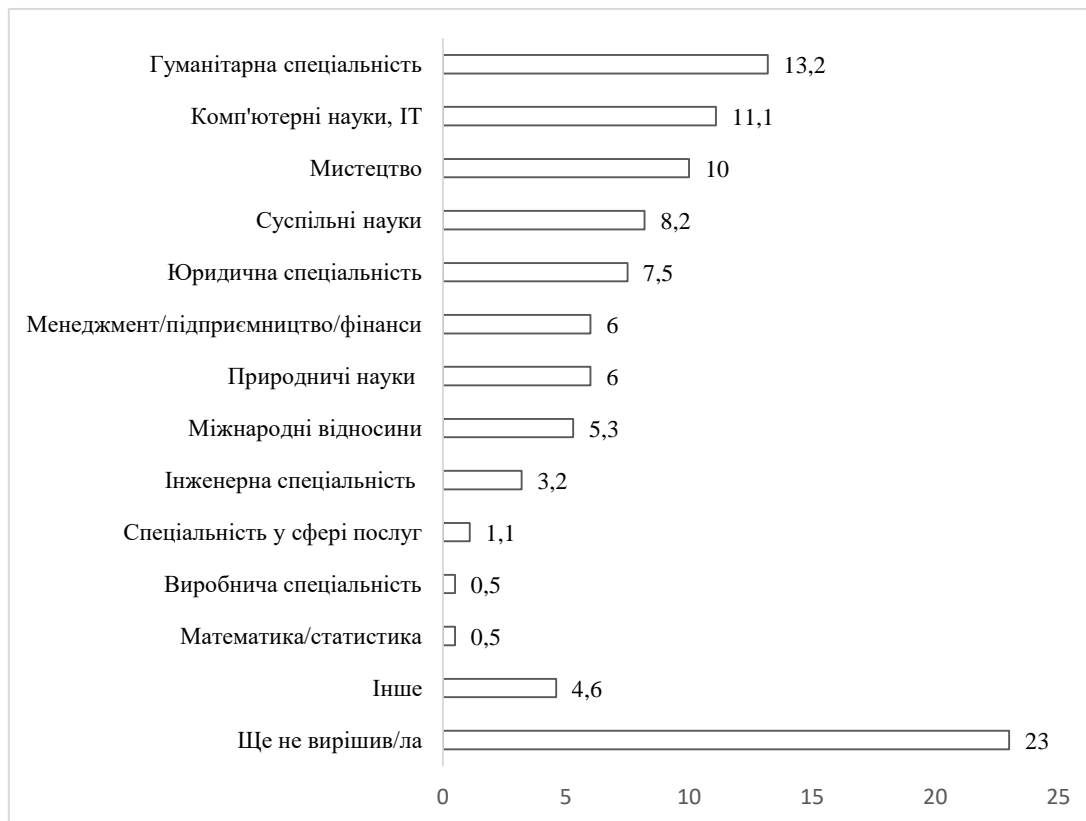

Рис. 4. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: "На яку спеціальність Ви плануєте вступати?", N= 570, %

Серед найважливіших факторів вибору місця навчання респонденти зазначили: спеціальність (професія є престижною/високооплачуваною) – 34,4%; рейтинг ЗВО – 20,8%; невеликий конкурс на бюджетні місця – 11,8% (рис. 5).

U-респонденти (N = 67), що не планують навчатися далі у закладі вищої освіти після школи, головними причинами такого рішення називають те, що не можуть обрати спеціальність (34,3%), не вирішили (23,9%), не мають бажання навчатися далі (17,9%), не мають фінансової можливості (4,5%), не відпускають батьки (1,5%), інше (17,9%).

Серед студентів, які взяли участь в опитуванні (N = 1540), на гуманітарних спеціальностях навчається 20,2%, на природничих науках – 13,2%, на менеджменті/підприємстві – 11,5%, на суспільних науках – 11,2%, на комп'ютерних науках – 11%, на інженерних спеціальностях – 6,2%, на мистецьких і юридичних спеціальностях – по 5,8% відповідно.

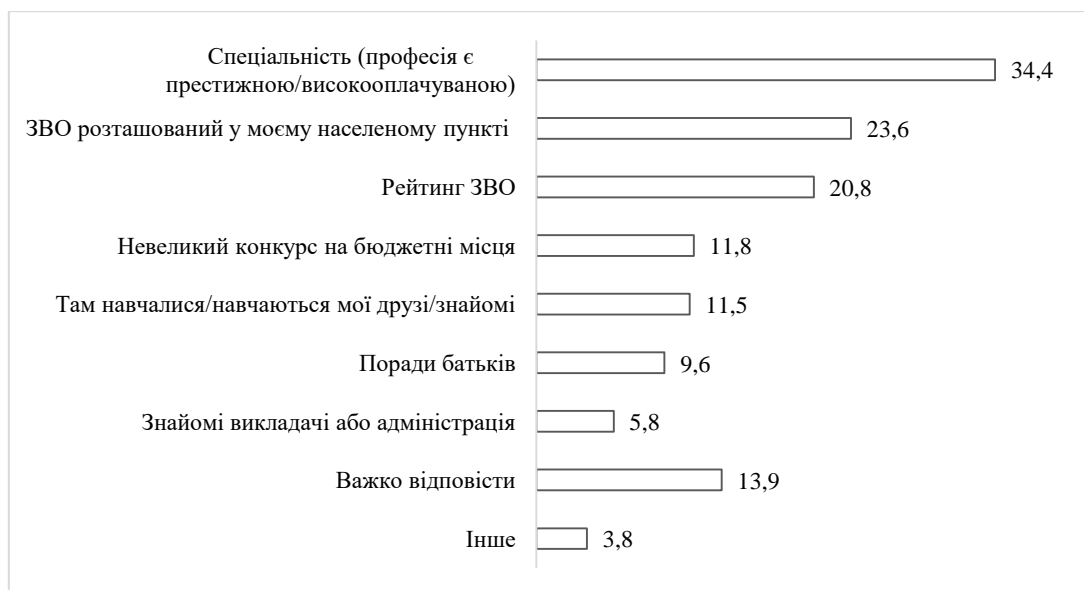

Рис. 5. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Що для Вас було найважливішим фактором при виборі місця навчання? (можна обрати декілька варіантів)”, N= 1507, %

Не планують виїжджати за кордон (крім туристичних поїздок) 66,1% U-репортерів, планують тимчасово виїхати на роботу 9,7%, хотіли б виїхати на постійне місце проживання 9,6%, тимчасово на навчання – 7,1% (N = 5807). Не планують виїжджати з України серед опитаних віком 35 і більше років 81,5%, серед опитаних віком 14–18 років – 54,2%.

Серед тих, хто хоче або планує виїжджати, найбільше схильються до можливості виїхати до Європи – 71,5%, Північної Америки (США, Канади) – 31,3%, країн Азії (крім країн колишнього СРСР) – 7,1% (N = 1464).

Отже, результати опитування істотно не відрізняються за гендерним, віковим розподілом або за макрорегіонами, що може свідчити про монолітність позиції взаємозалежності освіти та міграційних процесів, що нині сформувалася в українському соціумі.

За результатами опитування, критерії вибору ЗВО, що є у тих, хто планував подальший вступ, та сьогоднішніх студентів, є схожими. Серед причин вступу до певних закладів вищої освіти U-репортери називали спеціальність (професія є престижною/високооплачуваною) та рейтинг ЗВО.

Серед респондентів, які надалі вступатимуть до ЗВО, свою увагу на спеціальності менеджмент/підприємництво та фінанси/бухоблік звертають увагу 6%, на міжнародні відносини – 7,5%, виробничі спеціальності – 0,5%.

Опитування “Кар’єрне спрямування”. Це опитування проводилося з 22 травня по 15 червня 2023 р., разом із UNICEF та ETF. У ньому взяли участь 2259 респон-

дентів віком 14–34 роки. Метою цього опитування є представлення думки молоді щодо доступу, очікувань і потреб щодо профорієнтації та консультування, а також професійної освіти (CGC-CE). Європейський фонд освіти та Представництво ЮНІСЕФ в Європі та Центральній Азії мають на меті зібрати свіжу інформацію з огляду на значні соціально-економічні та технологічні зміни і виклики, які чекають на нас у майбутньому.

Результати дослідження стануть основою для політичного діалогу щодо попиту на профорієнтацію та необхідних послуг. Вони сприятимуть розвитку схем молодіжних гарантій на Західних Балканах та діяльності EU4Youth у країнах Східного партнерства. Особливу увагу буде приділено розробкам, спрямованим на перегляд стандартів профорієнтації та надання послуг, (пере)підготовку кадрів, підвищення кваліфікації та надання послуг, (пере)навчання фахівців-практиків і відображення нових вимірів профорієнтації та консультування, соціальних профорієнтацій і консультування, зокрема щодо соціальної інтеграції, добробуту та психічного здоров'я.

Дослідження є надзвичайно актуальним у контексті Європейського року навичок: розуміння попиту громадян і того, що може їм найбільше допомогти, дозволить створити профорієнтаційні послуги з профорієнтації відповідно до потреб клієнтських груп, а отже, ефективно підтримувати їх в умовах цифрового та зеленого переходу. Це також пов'язано з першим Планом дій ЄС щодо молоді у зовнішній політиці ЄС, зосередженої на “партнерстві для розширення прав і можливостей: боротьба з нерівністю та надання молодим людям навичок та інструментів, необхідних для процвітання”, а також з підтримкою України з боку ЄС.

Рис. 6. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Де Ви шукали інформацію та отримували підтримку щодо кар'єрних і навчальних можливостей до повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 р.”, N = 2259, %

Шукали інформацію та отримували підтримку щодо кар'єрних і навчальних можливостей до повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 р. в інтернеті 42,3% U-респондентів, через соціальні мережі та чати – 31,3%, друзів – 21,8% (рис. 6).

У 68% респондентів змінилося бачення щодо навчання та роботи після 24 лютого 2022 р., тоді як у 20,3% не змінилося, а ще 11,7% не задумувалися над цим (N= 2212).

Серед опитаних, які залишилися в Україні (N= 2094), найчастіше шукають інформацію або підтримку щодо навчання та кар'єрного спрямування про розуміння своїх навичок та інтересів – 35,2%; пошук можливостей для робочого досвіду – 27,6%; вивчення можливостей для самозайнятості та підтримки у створенні власного бізнесу – 20,9%; вивчення різних професій – 19%; розуміння тенденцій робочого ринку та економіки – 17,8%; розуміння своїх прав на роботі та як знайти якісну роботу – 12,8%.

Серед тих, хто виїхав за кордон (N = 251), 66,5% опитаних користуються тими ж джерелами інформації про навчання та кар'єрне спрямування, якими користувалися в Україні, не користуються – 21,9%. Ці респонденти (N = 248) зазначили, що 31% з них мають наставника/друзів/консультантів, які надають їм підтримку щодо кар'єрного спрямування/профорієнтації у країні перебування, хоча майже така ж кількість, а саме 30,2% їх не мають. Проте 24,2% зазначили, що не потребують та не шукають кар'єрної підтримки.

U-репортери (N = 2010) зазначають, що у майбутньому хотіли б мати такі можливості для інформування та підтримки щодо кар'єрних можливостей як, наприклад, стажування, волонтерство – 43,5%, тренінги з життєвих навичок / навичок управління кар'єрою – 32,6%, візити в компанії, віртуальні співбесіди, кар'єрні розмови з працівниками – 29%, доступ до інформації про роботу з високим попитом – 28,0%, розмова з кар'єрним консультантом про мої навички, досвід і амбіції – 26,5%, жодні з переліченого – 8,2%, інше – 1,1% (рис. 7).

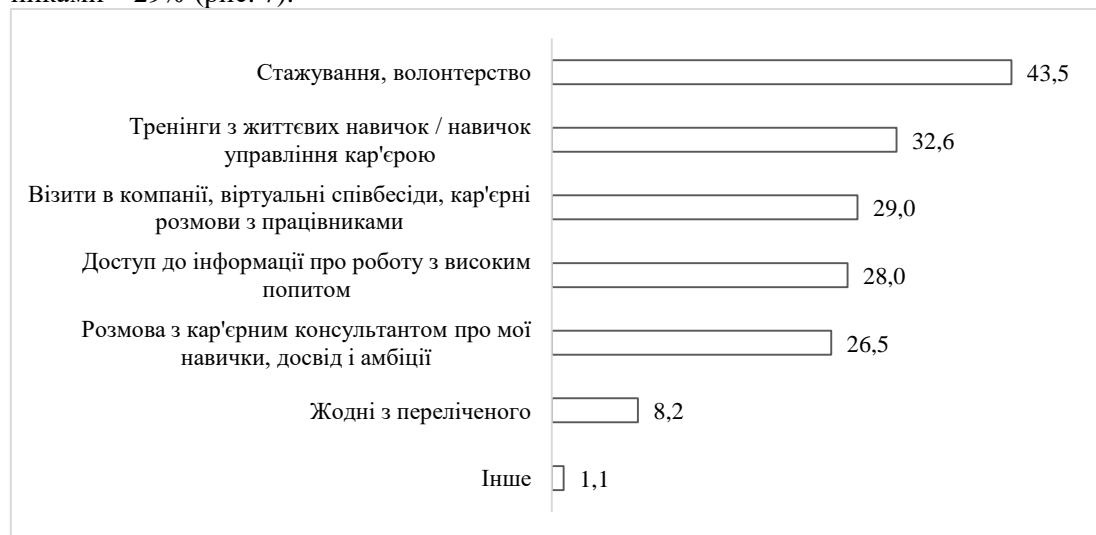

Рис. 7. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Які можливості для інформування та підтримки щодо кар'єрних можливостей Ви хотіли б мати в майбутньому?”, N = 2010, %

Найважливішими навичками, які зазначили чоловіки, є: стажування, волонтерство (32,6%), доступ до інформації про роботи з високим попитом (28,5%) та тренінги з життєвих навичок/навичок управління кар'єрою (25,3%); жінки назвали: стажування, волонтерство (46,9%), тренінги з життєвих навичок/навичок управління кар'єрою (34,8%) та візити в компанії, віртуальні співбесіди, кар'єрні розмови з працівниками (30,2%).

Розглядають можливість здобуття навичок або отримання професії, яка підтримає відбудову України після війни, 63,5% опитаних, лише 10,6% – ні; 25,9% U-репортерів не готові були відповісти (N = 2002).

Отже, 42,3% U-респондентів шукали інформацію та отримували підтримку щодо кар'єрних і навчальних можливостей до ескалації війни в Україні у лютому 2022 р. в інтернеті, через соціальні мережі та чати – 31,3%, друзів – 21,8% (N = 2259). Значно менше знаходили таку інформацію від молодіжних організацій (11,9%) та вчителів (9%). Не було встановлено жодної суттєвої різниці у результатах щодо гендерного або вікового розподілу.

Після початку повномасштабного вторгнення у більшості респондентів (68%) очікувано змінилося бачення на власне майбутнє. Серед опитаних, які залишилися в Україні (N = 2094), найчастіше шукають інформацію або підтримку щодо навчання та кар'єрного спрямування про розуміння своїх навичок та інтересів – 35,2%; про пошук можливостей для робочого досвіду – 27,6%, а також про вивчення можливостей для самозайнятості та підтримки у створенні власного бізнесу – 20,9%.

Серед респондентів, які виїхали за кордон і мають наставника/друзів/консультантів, які надають їм підтримку щодо кар'єрного спрямування/профорієнтації у країні перебування – 41,9% чоловіків та 28,9% жінок. Не шукають кар'єрної підтримки 26% опитаних жінок, таку ж відповідь надали лише 16,3% чоловіків.

Більше інформації щодо проекту U-Report і результатів інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань або пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молоді України, будь ласка, звертайтеся за телефоном +38 (097) 319–70–53 (Валентина Демчук), +38 (063) 200-23-11 (Дмитро Бурак) або email: ureport.ukraine@gmail.com.

Список використаних джерел

1. Людоговська К.В., Бурак Д.І. Дайджест опитувань U-Report: IV квартал 2021 р. (громадські ініціативи, вплив пандемії COVID-19 на практики дитинства, участь молоді в екологічних ініціативах). *Український соціум*. 2021. № 4 (79). С. 204–215. <https://doi.org/10.15407/socium2021.04.204>
2. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: I квартал 2022 р. (національне кіно, цифрові професії, молодь в умовах війни: безпека та волонтерство, фінансова допомога). *Український соціум*. 2022. № 1 (80). С. 123–134. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2022.01.123>
3. Демчук В.С., Бурак Д.І. Дайджест опитувань U-Report: II квартал 2022 р. (зайнятість молоді під час війни, молодь Львівщини у воєнний час). *Український соціум*. 2022. № 2 (81). С. 181–190. <https://doi.org/10.15407/socium2022.02.181>

4. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: III квартал 2022 р. (повернення українців з-за кордону, торгівля людьми, управління відходами). *Український соціум*. 2022. № 3 (82). С. 130–140. <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.130>
5. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: IV квартал 2022 р. (медіаграмотність, молодіжні ради, бонуси від волонтерства). *Український соціум*. 2022. № 4 (83). С. 92–104. <https://doi.org/10.15407/socium2022.04.092>
6. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: I квартал 2023 р. (ментальне здоров'я, використання пластику та мінна безпека). *Український соціум*. 2023. № 1 (84). С. 155–165. <https://doi.org/10.15407/socium2023.01.155>

Отримано 16.06.23 та прийнято 19.06.23

References

1. Liudohovska, K.V., Burak, D.I. (2021). Digest of U-Report surveys: 4th quarter of 2021 (public initiatives, the impact of the COVID-19 pandemic on childhood practices, youth participation in environmental initiatives). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 4 (79), 204-215. <https://doi.org/10.15407/socium2021.04.204> [in Ukrainian]
2. Demchuk, V.S. (2022). Digest of U-Report surveys: 1st quarter of 2022 (national cinema, digital professions, youth in war: security and volunteering, financial assistance). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 1 (180), 123-134. <https://doi.org/10.15407/socium2022.01.123> [in Ukrainian]
3. Demchuk, V.S., Burak, D.I. (2022). Digest of U-Report surveys: 2nd quarter of 2022 (youth employment during the war, youth of Lviv region during the war). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 2 (81), 181-190. <https://doi.org/10.15407/socium2022.02.181> [in Ukrainian]
4. Demchuk, V.S. (2022). Digest of U-Report surveys: 3rd quarter of 2022 (return of Ukrainians from abroad, human trafficking, waste management). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 3 (82), 130-140. <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.130> [in Ukrainian]
5. Demchuk, V.S. (2022). Digest of U-Report surveys: 4th quarter of 2022 (media literacy, youth councils, benefits from volunteering). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 4 (83), 92-104. <https://doi.org/10.15407/socium2022.04.092> [in Ukrainian]
6. Demchuk, V.S. (2023). Digest of U-Report surveys: 1st quarter of 2023 (mental health, use of plastic, and mine safety). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 1 (84), 155-165. <https://doi.org/10.15407/socium2023.01.155> [in Ukrainian]

Received on 16.06.23 and accepted 19.06.23